

Na jagody. O czym szepcze las? За ягодами. О чём шепчет лес?

Magdalena Maria
Wolewińska

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka rosyjskiego dla I etapu edukacyjnego (klasy I–III szkoły podstawowej)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu

Na jagody. O czym szepcze las? За ягодами. О чём шепчет лес?

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator: nauczyciel języka rosyjskiego

2.2. Pozostali: nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej (wychowawca klasy), nauczyciel informatyki

3. Ramy czasowe

Projekt jest przewidziany do realizacji w II okresie, na przełomie lutego i marca. Cały projekt składa się z ośmiu etapów, odbywających się w ciągu 13 godzin lekcyjnych. Zakończenie projektu może zbiegać się z końcem maja.

4. Cele projektu

Celem ogólnym projektu jest stworzenie uczniom możliwości doskonalenia języka rosyjskiego, co wiąże się z nabywaniem przez nich kompetencji kluczowych, ujętych w dokumentach Rady Europy. Są to przede wszystkim kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji oraz kompetencje w zakresie wielojęzyczności.

W nauczaniu języka rosyjskiego warto sięgać do problemów znanych dobrze dzieciom z literatury omawianej na lekcjach języka polskiego. Przykładem jest wykorzystana w tym projekcie baśń poetycka Marii Konopnickiej pt. *Na jagody*. Pozwala na introspekcję młodych czytelników w zaufaniu wyobraźni, a przy tym uczy zachowań, które często są wykładnią ich wychowania, procesu nauczania oraz tożsamości. Projekt przewiduje ukazanie bajkowego świata utworu przez uczniów klasy trzeciej, mówiących w języku rosyjskim (miejscami posługując się językiem polskim).

Realizując projekt, nauczyciele będą mogli sprawdzić integrację uczniów w zespole oraz ich poziom nie tylko znajomości języka rosyjskiego, ale i wiedzy z obszarów zorientowanych na sztukę i estetykę. Projekt pomoże też uczniom poznać nowe słowa. Sprawdzi w praktyce uczniowskie umiejętności komunikacyjne, artystyczne i organizatorskie. Praca metodą projektu pozwala wesprzeć dzieci w rozpoznawaniu własnych predyspozycji, rozwijać ich kompetencje społeczne i interpersonalne oraz rozbudzać ciekawość poznawczą. Kolejnym i bardzo ważnym celem projektu jest też przybliżenie uczniom walorów i piękna przyrody – jest to cel szczególnie ważny w świetle dzisiejszych globalnych problemów ekologicznych.

4.1. Cele szczegółowe

Uczeń:

- umie reagować na polecenia wydawane przez nauczyciela po rosyjsku;
- poznaje i utrwała przymiotniki, których można użyć opisując las po rosyjsku (красивый, большой, небольшой);
- umie używać konstrukcji potrzebnych do wskazywania postaci lub obiektu, np.: Вот король. Вот гном. Это белка. Это медведь;
- używa wyuczonych do tej pory zwrotów grzecznościowych – здравствуйте, добрый день, привет, до свидания, пока, извините, спасибо;

- ugruntowuje leksykę, związaną z przyrodą, poznaje takie słowa jak: ягоды, корзинка, трава, лес, поле, тропинка, деревья, куст, небо, солнце, лиса, медведь oraz słowa związane funkcjami społecznymi (король, брат, карлик, гном);
- umie zapisywać pojedyncze słowa lub zdania cyrylicą (np. na afiszu, który będzie wykorzystany jako część scenografii);
- umie udzielić odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule projektu;
- wyraża swoje upodobania, używając takich zwrotów, jak Я (не) люблю lub Я (не) хочу;
- posługuje się podstawowym zasobem środków językowych, rozumie proste wypowiedzi w języku rosyjskim;
- potrafi korzystać z obrazkowych słowników polsko-rosyjskich;
- umie interpretować przeczytany tekst;
- zauważa, jak przydatne jest komunikowanie się w języku rosyjskim w różnych sytuacjach życiowych i odkrywa, jak istotna jest umiejętność posługiwania się językiem niewerbalnym (mimiką, gestem);
- ćwiczy umiejętności publicznego występowania;
- doskonali zdolności plastyczne, wykonując elementy scenografii;
- zauważa, że języka obcego można uczyć się również w oparciu o utwór wierszowany czy tekstów piosenek.

Cele wychowawcze

Uczeń:

- aktywnie integruje się w swojej klasowej i szkolnej grupie, mając świadomość przynależności do niej, a w perspektywie także do większej społeczności;
- wyrabia w sobie zmysł estetyczny;
- uczy się szacunku do innych.

Cele szczegółowe dla uczniów:

Cele projektu zostały zredagowane zgodnie z obowiązującą podstawą programową wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej. Uczniowie:

- będą umieli reagować na polecenia wydawane przez nauczyciela po rosyjsku,
- będą rozumieli, jak ważna jest współpraca w grupie,
- poznają przymiotniki, których można użyć opisując obiekt (красивый, большой, небольшой);
- będą umieli wskazać po rosyjsku osobę lub obiekt (Вот король. Вот гном. Это белка. Это медведь);
- będą umieli zapisać pojedyncze słowa lub zdania cyrylicą (np. na afiszu);
- będą umieli udzielić odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule projektu.

5. Treści kształcenia

Projekt *Na jagody. O czym szepcze las? За ягодами. О чём шепчет лес?* oparty jest o wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zakłada prowadzenie zajęć języka rosyjskiego w korelacji z przedmiotami, leżącymi w zakresie edukacji polonistycznej, plastycznej, przyrodniczej, społecznej, muzycznej, informatycznej oraz etyki.

5.1. Język rosyjski

Problematyka, podjęta w projekcie edukacyjnym, w ramach edukacji językowej (język obcy nowożytny) jest oparta o program nauczania języka rosyjskiego w klasach I–III, autorstwa K. Leśniak i P. Tokarza, pt. *BawMY się rosyjskim!* i wpisuje się w zakres zagadnień, które określa Ministerstwo Edukacji i Nauki:

1. Ja i moi bliscy (rodzina, przyjaciele).
2. Moje miejsce zamieszkania (mój dom, moja miejscowość).
4. Popularne zawody.
5. Mój dzień, moje zabawy.
9. Święta i tradycje.
12. Przyroda wokół mnie.
13. Świat baśni i wyobraźni.

5.2. Edukacja polonistyczna

Uczniowie posługują się słownikiem polsko-rosyjskim podczas przygotowywania scen i dialogów, zadają poprawne pytania w języku polskim, sprawnie, kulturalnie i zrozumiale komunikują się z otoczeniem, piszą krótkie teksty, słuchają uważnie wypowiedzi nauczyciela oraz rówieśników, ćwiczą także czytanie ze zrozumieniem.

5.3. Edukacja społeczna

Uczniowie identyfikują się z grupą rówieśników, do której przynależą. Wiedzą, że są częścią klasowej i szkolnej społeczności oraz zajmują w niej tak samo ważne miejsce, jak wszyscy inni. Potrafią uszanować zdanie koleżanek i kolegów, a także uczyć się panowania nad emocjami, oczekując na swoją kolej, by się wypowiedzieć. Zdobywają wiedzę i rozwijają umiejętności nie tylko dzięki pracy indywidualnej, ale także grupowej. Respektują panujące w grupie zasady.

5.4. Edukacja przyrodnicza

Uczniowie wiedzą, jak zachować się w lesie oraz znają nazwy poszczególnych gatunków zwierząt i roślin po polsku i po rosyjsku.

5.5. Edukacja plastyczna

Uczniowie przygotowują afisz przedstawienia oraz plakaty, będące ilustracją przyrody, a także wykonuje drobne rekwizyty, będące częścią scenografii.

5.6. Edukacja informatyczna

Uczniowie wspólnie z nauczycielem informatyki we wskazanej przez niego aplikacji, przygotowują zaproszenie na spektakl.

5.7. Edukacja muzyczna

Uczniowie śpiewają piosenkę pt. *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*.

5.8. Etyka

Uczniowie uczą się szanować wartości wyznawane przez inne osoby oraz oceniać postępowanie swoje i innych.

6. Charakterystyka odbiorców

Projekt interdyscyplinarny powstał z myślą o przeprowadzeniu go z uczniami klasy III, ze względu na to, że w tym przedziale wiekowym i na tym etapie kształcenia dzieci mają już większy zasób słownictwa z języka rosyjskiego.

6.1. Typ szkoły: szkoła podstawowa

6.2. Wiek uczniów: 9 lat

6.3. Klasa: projekt interdyscyplinarny został przewidziany dla klasy III.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Projekt umożliwia uczniom głębsze przyswojenie wiadomości zdobytych już podczas szkolnych lekcji, domowych zajęć oraz redukcję ich ewentualnych deficytów. W konsekwencji uczniowie są bardziej zmotywowani do podejmowania różnych grupowych działań i obowiązków, także tych poza szkolnym podwórkiem.

Projekt nakierowany jest na podejście zadaniowe, wykorzystanie koncepcji konstruktywistycznej, w myśl której istotne jest tworzenie odpowiedzi, a nie jej odtwarzanie, a także interkulturowej (odniesienie do wątków dotyczących Rosji). Interdyscyplinarny i zespołowy charakter projektu umożliwia stopniowe niwelowanie ewentualnych deficytów wiedzy i umiejętności uczniów, którzy, biorąc przykład z zaangażowania innych koleżanek i kolegów, sami są dzięki temu bardziej zmotywowani do nauki oraz obowiązków domowych i szkolnych.

Realizując projekt, warto uczniom śmielszym i komunikatywnym przydzielić role nieco trudniejsze, zaś uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) zadania o mniejszym stopniu trudności, np. rolę asystenta Zielonego Kapturka (postaci wymyślonej na użytek projektu) czy też zaangażować ich do zadania polegającego na częstowaniu obecnych jagodami z koszyka, z zachowaniem zwrotów grzecznościowych w języku rosyjskim. Można też zachęcić ich do asystowania koordynatorowi projektu – wszystko zależy od indywidualnych predyspozycji i umiejętności. Ważne, by nauczyciel wykorzystywał mocne strony uczniów, co wpływa na nich motywująco i mobilizująco.

6.5. Inne cechy odbiorców

W projekcie zakłada się także udział uczniów z dysfunkcjami psychoruchowymi oraz o różnych możliwościach poznawczych; w rozmaity sposób wyrażających swoje emocje oraz prezentujących zróżnicowany stopień dojrzałości społecznej. Sceny, które w ramach projektu odgrywają uczniowie, zbliżone są do naturalnych sytuacji komunikacyjnych – motywuje to uczniów do realizacji celów i zadań postawionych w projekcie. Dzieciom ze SPE, które mogą mieć trudność z odtworzeniem dialogów z pamięci, warto zaproponować opcjonalnie odczytywanie tekstu z kartki.

Warta podkreślenia jest hierarchia wartości, którą wyznają król i jagodowi bracia z utworu Marii Konopnickiej. W świecie przedstawionym w utworze ślimak jest równie ważny jak mrówka, król gra na instrumencie, a wczesnym rankiem krasnoludek zbiera jagody na prezent urodzinowy dla swojej mamy – taka konstrukcja świata przedstawionego wskazuje na to, że przyroda jest ze sobą połączona, każdy jest w niej ważny i pełni wyjątkową rolę, przez co każdemu należy się szacunek.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy:

- aktywność samodzielna;
- praca zespołowa.

7.2. Metody pracy – realizacja celów wychowawczych

Podstawową metodą będzie metoda projektu, jednak na poszczególnych etapach będą realizowane metody takie jak:

- komunikacyjna – wypowiedzi uczniów w języku rosyjskim;
- problemowa (aktywizująca) – drama oraz interpretacja utworu *Na jagody*;
- operatywna (praktyczna) – ćwiczenia techniczne – tworzenie przez trzecioklasistów afiszy reklamowych, plakatów będących ilustracją do danych fragmentów utworu M. Konopnickiej czy części rekwizytów i przebrań do spektaklu;
- eksponująca – ekspozycja wykonanych przez uczniów prac;
- programowa – przygotowywanie laurek z zastosowaniem programu komputerowego oraz w przypadku nauki hybrydowej;
- audiolingwalna – śpiewanie piosenek, powtarzanie kwestii za nauczycielem;
- tzw. Metoda Dobrego Startu – wykorzystanie zabaw ruchowych w czasie śpiewania piosenek.
- metoda reagowania całym ciałem (TPR) – *Total Physical Response* – w zależności od roli, którą odgrywają uczniowie w przedstawieniu, adekwatnie reagują nie – także niewerbalnie.

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Rolą nauczyciela rusycysty jest, by założenia projektu omówić szczegółowo z uczniami, mając na uwadze wzbudzenie ich zainteresowania tym edukacyjnym przedsięwzięciem. Powinien wyjaśnić uczniom, że w ramach projektu będą pokazywali, jak należy zachować się w lesie, jakie stosujemy zwroty grzecznościowe (w języku rosyjskim), gdy spotykamy się z innymi ludźmi na leśnych ścieżkach oraz jakie znajdujemy po drodze rośliny czy nawet postaci ze znanej nam bajki.

Projekt rozpocznie się po ówczesnym uzgodnieniu tego z nauczycielem edukacji wczesnoszkolnej. Jeżeli w danej klasie nauczają także nauczyciele innych przedmiotów (np. plastyki lub informatyki), projekt należy uzgodnić także z nimi.

8.2. Spisanie kontraktu

Nauczyciel języka rosyjskiego przygotowuje regulamin, który będzie obowiązywał podczas trwania całego projektu. Określa on zasady, które umożliwią wszystkim uczestnikom przyjemną i bezpieczną realizację projektu. Regulamin zostaje przedstawiony dzieciom i szczegółowo omówiony podczas drugiego etapu. Nauczyciel rusycysta zwraca uczniom uwagę na odpowiedzialność i lojalność w zachowaniach wobec innych, jak również w odniesieniu do siebie samych. W kontrakcie zatem zawarty jest element tzw. oceniania kształtującego (tzw. NaCoBeZU skrót od „na co będziemy zwracać uwagę”).

8.3. Wybór tematu

Nauczyciel języka rosyjskiego prezentuje uczniom temat projektu *Na jagody. O czym szeperze las? За ягодами. О чём шепчет лес?*. Następnie omawia szczegółowo, czego on dotyczy, określa czas jego trwania, opisując główne założenia i cele na klasowej tablicy. Zachęca też uczniów, by podawali i dopisywali własne propozycje.

8.4. Podział na grupy

Projekt zakłada utworzenie trzech zespołów. Ważne, by uwzględnić w przedsięwzięciu zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów. Każda z grup wyłania swojego lidera. Warto nadać zespołom nazwy zwierząt, by pasowały do tematu projektu. Mogą być to Белки, Ёжики, Медведи.

8.5. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Projekt obejmuje 13 spotkań.

1. Zainicjowanie projektu. Omówienie z uczniami tematu i jego założeń. Spisanie kontraktu z uczniami.
2. Podział klasy na trzy grupy z wyłonieniem liderów; przydzielenie zadań każdej z grup.
3. Przypomnienie dzieciom znanej im już lektury z klasy pierwszej pt. *Na jagody*.
4. Wybranie z uczniami scen z utworu *Na jagody*, układanie scenek i dialogów. Przydzielenie uczniom ról.
5. Praca dzieci nad dialogami i scenami.
6. Ćwiczenie śpiewania piosenki *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*.
7. Ćwiczenie ról przez uczniów. Omówienie pomysłów na kostiumy.
8. Wykonywanie rekwizytów.
9. Wykonanie afiszy.
10. Dalsze ćwiczenie swoich kwestii.
11. Wykonywanie plakatów.
12. Instrukcja, jak przygotować zaproszenia w wybranym programie komputerowym (pomoc nauczyciela informatyki). Przygotowanie sali do wystawienia spektaklu.
13. Wielki finał – wystawienie przedstawienia, podsumowanie, rozdanie nagród, ewaluacja.

8.6. Realizacja projektu

1. Pierwsze spotkanie ma charakter organizacyjny. Rusycysta omawia temat i założenia projektu, angażując do tego całą klasę. Bierze przy tym pod uwagę sugestie uczniów, odnotowując je na tablicy szkolnej. Dzięki temu mają oni poczucie autentycznego udziału w tworzeniu wspólnego wydarzenia. Następnie nauczyciel rusycysta sporządza z uczniami kontrakt, rozumiany jako umowa gwarantująca powodzenie całego przedsięwzięcia. Następnym krokiem jest zawarcie kontraktu z uczniami, co obliguje dzieci do poważnego potraktowania zadań, których się podjęli. Treść dokumentu podpisują uczestnicy projektu; zostaje on umieszczony w widocznym dla wszystkich miejscu.
2. Nauczyciel proponuje uczniom przeprowadzenie losowania, aby dokonać podziału uczestników na trzy grupy. Na kolorowych karteczkach wypisane są kolejno nazwy: grupa A, grupa B, grupa C z przyporządkowanymi naklejkami zwierzątek i podpisami

- po rosyjsku: Белки (Wiewiórki), Ёжики (Jeżyki), Медведи (Niedźwiedzie). Uczniowie losują je, podchodząc do stolika według numeracji w dzienniku lekcyjnym. Pod okiem nauczyciela dzieci zorientowane już, w której grupie jest ich miejsce, między sobą wybierają lidera, któremu w projekcie przypisano rolę narratora w poszczególnych częściach spektaklu (jest ich zatem trzech w klasie).
3. Wychowawca, poproszony przez rusycystę, powraca z uczniami do treści lektury z klasy pierwszej pt. Na jagody.
  4. Rusycysta wybiera z utworu charakterystyczne obrazy, a następnie redaguje z dziećmi trzy charakterystyczne sceny (wypowiedzi z elementami w języku rosyjskim), z uwzględnieniem słownictwa takiego jak: лес, ягоды, тропинка, поле, дорога, ёжик, лиса, корзинка, дерево, небо, солнце, медведь, король, брат, гном, карлик etc. Przydziela uczniom role, biorąc pod uwagę osoby ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
  5. Uczniowie pracują nad dialogami i scenami. Nauczyciel ocenia wykonywane zadania, stosując nie tylko pochwałę ustną, ale także przyznając emotikony.
  6. Pod okiem nauczyciela-wychowawcy uczniowie ćwiczą śpiewanie piosenki, znanej uczniom z czasów przedszkolnych pt. *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*. Dzieci przy tym wykonują różne gesty (zabawa ruchowa), starając się oddać treść utworu.
  7. Uczniowie wciąż ćwiczą swoje role. Rusycysta omawia z uczniami pomysły na kostiumy. Dzieci mogą wypożyczyć stroje z teatru lub też wykonać je z rodzicami czy dziadkami.
  8. Trzecioklasiści wykonują poszczególne rekwizyty do przedstawienia z pomocą wychowawcy.
  9. Uczniowie pod okiem nauczyciela rusycysty lub wychowawcy wykonują afisze reklamowe na wzór tych z foyer teatru lub opery
  10. Dzieci kontynuują ćwiczenie swoich kwestii.
  11. Uczniowie z nauczycielem rusycystą wykonują plakaty ilustrujące treść lektury, które będą potem stanowić zasadniczą część scenografii.
  12. We wskazanej przez nauczyciela informatyki aplikacji i pod jego okiem, dzieci przygotowują zaproszenia, a następnie dekorują salę.
  13. Odbywa się wielki finał – przedstawienie, podsumowanie rozdanie nagród.

8.7. Prezentacja wyników

Czas na główne przedstawienie. Na przygotowanej wcześniej scenie widnieje scenografia, którą stanowią przede wszystkim prace uczniów. W rogu pomieszczenia znajduje się klatka z żywymi ptakami. Dodatkowo na stole ustawione jest kilka słoików dżemu jagodowego. Przy wejściu widoczne afisze reklamowe z napisem: *За ягодами. Сердечно приглашаем на спектакль. Wokół sceny rozwieszono są plakaty ilustrujące przyrodę opisywaną w baśni *Na jagody*. W tle słychać melodię piosenki pt. *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*.*

Nauczyciele i zaproszeni rodzice zajmują miejsca. Lider pierwszej grupy mówi: „Szkolne studio teatralne przedstawia scenki pt. *Na jagody. O czym szepcze las?* Serdecznie zapraszam w imieniu klasy trzeciej i grupy pierwszej. Школьная театральная студия представляет сценки под названием *За ягодами. О чём шепчет лес? Приглашаем!*”. Uczniowie z grupy pierwszej w kolorowych strojach skrzatów, wprowadzani są na scenę. Następnie lider zaczyna przedstawienie, recytując po polsku dwa pierwsze wersy utworu pt. *Na jagody* (Konopnicka 2020: 5).

Oto przykład:

Tuż nad Bugiem, z lewej strony,

Stoi wielki bór zielony.

W tym momencie na scenę wchodzi kolejny aktor z tej samej grupy, wypowiadając kolejne dwie frazy:

Noc go kryje skrzydłem kruczem,

Świt otwiera srebrnym kluczem.

Wchodzi trzeci z aktorów i kontynuuje:

A zachodu łuna złota

Zatrzaskuje jasne wrota.

Na scenie pojawia się następny z aktorów i recytuje kolejną zwrotkę, ale już w języku rosyjskim, żywo gestykulując i wskazując na opisywane przez siebie przedmioty:

Никто вам этого не скажет,

Мои дорогие друзья,

Какие там огромные деревья.

W identyczny sposób wprowadzane są na scenę przez swoich liderów kolejno pozostałe dwie grupy uczniów. Po chwili na scenie pojawia się postać Zielonego Kapturka (Зелёная Шапочка) sprawiającego wrażenie zagubionego w lesie lub będącego z innej opowieści, częstującego zebranych jagodami z koszyka. Jego asystentem jest przebrany za zajęczka jeden z uczniów (warto do tej roli zaangażować ucznia z SPE).

Na zakończenie spektaklu uczniowie wspólnie śpiewają piosenkę *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*, w śpiew włączają się nauczyciele i rodzice. Nad wykonaniem utworu czuwa wychowawca. Wkrótce rusycysta wyczytuje nazwiska uczniów, którzy zdobyli wyróżnienia za grę aktorską oraz wszystkich uczniów z grupy, która najciekawiej, wykonała afisz oraz plakaty oddające ideę utworu Marii Konopnickiej, a tym samym klimat wydarzeń na scenie, cały czas mając na względzie dzieci ze specjalnymi problemami edukacyjnymi. Każdemu z wymienionych uczniów nauczyciel wręcza dyplom. Nagrodę publiczności (dyplom) otrzymuje uczeń za najoryginalniejszy kostium.

Następnie nauczyciele wręczają każdemu z uczniów, biorących udział w projekcie dyplomy wypisane po polsku i po rosyjsku. Dziękują dzieciom za zaangażowanie; obecnym, a zaś rodzicom za udział i wsparcie w przygotowaniu strojów scenografii. Nauczyciel informatyki wykonuje aparatem pamiętkowe zdjęcie, z możliwością zamieszczenia na stronie internetowej szkoły.

8.8. Ewaluacja

Po otrzymaniu przez uczniów nagród, rusycysta rozdaje dzieciom kartki z ankietą ewaluacyjną. Objasnia, na czym polega ich ostatnie zadanie – muszą udzielić krótkiej odpowiedzi na pytania, oceniając tym samym swoje zaangażowanie w projekt. Nauczyciel może też przeprowadzić quiz.

9. Regulamin

Na dużym arkuszu papieru nauczyciel zapisuje tytuł, np.:

Regulamin projektu w klasie III: *Na jagody. O czym szepcze las? За ягодами. О чём шепчет лес?*

Prawa uczniów: na każdym etapie realizacji projektu uczeń ma prawo zadawać pytania, poprosić o wsparcie nauczyciela, o wskazówki w wykonaniu zadania lub szukaniu materiałów.

Obowiązki uczniów: uczeń rzetelnie powinien wypełniać zadania, których się podjął i systematycznie uczęszczać na zajęcia oraz okazywać szacunek innym i słuchać rad nauczyciela.

Zakres prac do wykonania

- przygotowanie scenografii (plakaty, afisze);
- przygotowanie lub wypożyczenie strojów;
- odegranie scen;
- wykonanie drobnych rekwizytów, będących częścią scenografii (np. grzyby z butelek: jako kapelusz grzyba;
- wspólne zaśpiewanie piosenki: *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*.

Jury, składające się z nauczycieli zaangażowanych w projekt będzie oceniało: sprawność językową, sumienność, współpracę w grupie, zaangażowanie, odpowiedzialność, prezencję, takt i odpowiednie zachowanie, pomysł na wykreowanie danej postaci (przebranie), oraz estetykę prac plastycznych.

Nagrody

Wszyscy uczestnicy projektu otrzymują dyplomy, potwierdzające ich udział w przedsięwzięciu. Wyróżnienie otrzymuje dana grupa za:

- najlepszą grę aktorską;
- jakość wykonania afisza.

Nagroda publiczności przyznawana jest za najoryginalniejsze przebranie (brawa i dyplom). Formą nagrody jest też wspólne zdjęcie po zakończeniu projektu.

Termin rozpoczęcia projektu: dzień – miesiąc – rok

Termin zakończenia projektu: dzień – miesiąc – rok

Podpisy uczniów w postaci odrysowanych dłoni: .....

Podpisy nauczycieli: .....

10. Ocenianie

Dla ucznia ocenianie oznacza zainteresowanie się jego procesem uczenia się, a tym samym wzmacnia jego poczucie wartości. Ważne, by nauczyciel wskazał, co było wykonane poprawnie, a dopiero później wskazał ewentualne błędy, aby nie zniechęcić dzieci.

W projekcie ocenie będzie podlegała:

- umiejętność posługiwania się językiem rosyjskim,
- komunikacja niewerbalna (mowa ciała),

- pomysł na kreację,
- umiejętności aktorskie, sposób poruszania się na scenie,
- umiejętność współpracy w grupie,
- umiejętności plastyczne.

Nauczyciel stosując ocenianie kształtujące, w tym kryteria sukcesu – NaCoBeZU, stosuje na bieżąco – w trakcie następujących po sobie etapów projektu informację zwrotną (komentarz). Określa uczniom elementy, które będą podlegać ocenie (zob. kontrakt), sposób poprawy ewentualnych błędów.

Oceniając, nauczyciel powinien wziąć pod uwagę indywidualne predyspozycje uczniów oraz uczniów ze SPE. Formą oceny mogą być też naklejki-emotikony rozdawane uczniom przez nauczyciela adekwatne do stopnia wykonywania przez nich zadania. Naklejki-emotikony stanowią wariant naklejek przedstawiających motywy związane z Rosją, proponowane przez autorów *Poradnika metodycznego do programu nauczania języka rosyjskiego dla I etapu edukacyjnego*.

Kolejnym ze sposobów oceniania przy realizacji projektu jest samoocena za pomocą tzw. „kolorów-świąteł”. Uczeń podnosi „lizak” czerwony sygnalizując tym samym, że nie wykonał zadania, lub ma duże trudności z jego realizacją. Zielony – jeśli wypełnił zadanie bez większych problemów, pomarańczowy zaś wówczas, gdy uważa, że musi jeszcze poćwiczyć. Formą oceny jest też pochwała ustna ze strony nauczyciela.

11. Ewaluacja

Według wskazówek podanych w publikacji *Praca metodą projektu*, przeprowadzając ewaluację projektu nauczyciel powinien odpowiedzieć sobie na pytanie, czy powiodła się realizacja postawionych celów projektu. Ponadto może dać uczniom do wypełnienia krótką ankietę z następującymi pytaniami:

1. Jak oceniasz swoje uczestnictwo w projekcie?
2. Czy podobała ci się scenografia, przebrania, rekwizyty koleżanek i kolegów?
3. Czy chciał(a)byś wziąć udział w kolejnym projekcie?
4. Które z przydzielonych zadań w projekcie okazało się dla ciebie trudne?
5. Czy udział w projekcie zachęcił Cię do pracy nad językiem rosyjskim?

Kolejną formą ewaluacji jest quizu sprawdzający wiedzę zdobytą dzięki projektowi. Jest on też dobrym sposobem na powtórzenie materiału. Rusycysta zadaje pytania związane z treściami spektaklu i występującymi w nim postaciami, a uczniowie odpowiadają na pytanie uprzednio podnosząc rękę. Przykładowe pytania:

- Кто это?
- Какой это цвет?

Ponadto koordynator projektu może zadawać pytania w oparciu o lekturę M. Konopnickiej, sprawdzając tym samym znajomość samego tekstu.

- Kto jest autorem utworu pt. *Na jagody*?
- Kto jest twoją ulubioną postacią z tego utworu?

12. Komentarz metodyczny

W przypadku nauczania zdalnego uczeń bierze udział w projekcie przy włączonej kamerce internetowej pracując w domu. Moderatorem jest nauczyciel rusycysta.,

a wspierają go wychowawca klasy, a także nauczyciel informatyki. Uczniowie na przemian przedstawiają swoje kwestie na forum do kamery, będąc przy tym w przebraniu. Muzyka do utworu *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki* słyszalna w tle. Można zaproponować uczniom wykonanie ilustracji do baśni Marii Konopnickiej *Na jagody*, którą pokazują do kamery, a następnie przesyłają do nauczyciela rusycysty w formie elektronicznej, poddając tym samym ocenie.

Gratyfikacją może być dyplom uczestnictwa, przesłany np. w formacie zdjęcia przez nauczyciela języka rosyjskiego drogą elektroniczną, podkreślając zaangażowanie dzieci w projekcie i zachęcając do partycypowania w podobnych przedsięwzięciach.

Inne wskazania dla nauczycieli

- Jeśli praca formą projektu jest dla dzieci nowa, nauczyciel może na początku zapoznać uczniów z podobnym przedsięwzięciem, które wcześniej realizował z uczniami, nawet na innym poziomie nauczania. Trzecioklasiści wówczas będą pewniejsi, na czym polega praca metodą projektu i jakie mogą mieć w związku z tym przypisane role.
- Termin wystawienia przedstawienia powinien być w miarę możliwości jak najbliżej Międzynarodowego Dnia Dziecka.
- Zadania plastyczne lub związane z muzyką prowadzi wychowawca klasy wtedy, gdy w szkole brakuje nauczycieli tych przedmiotów lub nie są dostępni.
- Jeśli klasa jest dynamiczna i energiczna, liderów grup wskazuje rusycysta, by uniknąć niepotrzebnego zamieszania.
- Ważne, by nauczyciele koncentrowali się na motywującej funkcji oceniania oraz traktowali uczniów indywidualnie, starając się rozwijać ich mocne strony.
- Uczniowie mogą zwrócić się wraz z rodzicem do pobliskiego teatru lub muzeum z prośbą o wypożyczenie niektórych elementów scenografii lub strojów. Po zakończeniu projektu warto by wystosować podziękowania do dyrekcji danej placówki.
- Jury oceniające prace dzieci stanowią nauczyciele zaangażowani w projekt.
- Zamiast jagód można wykorzystać także borówki.
- W przypadku prowadzenia projektu zdalnie nauczyciel projektu powinien uzyskać zgodę rodziców.
- Zakup materiałów plastycznych powinien być wcześniej uzgodniony z Radą Rodziców.
- Dyplomy może wykonać nauczyciel, a uczniowie mogą przynieść stoiki z marmoladą z domu lub poprosić o nie osoby prowadzące stołówkę szkolną.
- Nauczyciel informatyki na stronie internetowej szkoły umieszcza fotografie ilustrujące cały przebieg projektu, łącznie z jego fazą przygotowawczą za zgodą nauczycieli oraz rodziców uczniów uczestniczących w projekcie; publikuje też krótką relację z wydarzenia, zredagowaną przez rusycystę i uczniów.
- Po przeprowadzeniu projektu nauczyciele mogą zaproponować dzieciom uczestnictwo w szkolnym kole teatralnym łączącym język polski z rosyjskim, jako zaproszenie do kontynuowania przygody z językiem obcym na scenie.
- Ewaluację projektu można przeprowadzić za pomocą wklejki do zeszytu obrazującej termometr, na którego skali uczniowie zaznaczą poziom zainteresowania projektem lub jego poszczególnymi częściami.

- Warto, by uczniowie w „OK zeszyt” stworzyli krótki słownik, zawierający słowa nauczone dzięki projektowi.
- Ocena deskryptywna w związku z uczestnictwem dzieci w projekcie, może być ujęta na świadectwie szkolnym uczniów.
- Proponowane narzędzia do pracy z uczniem: Quizlet, Genially, ClassTools, Quizizz, Educaplay.

Tekst piosenki *Jesteśmy jagódki, czarne jagódki*

Jesteśmy jagódki, czarne jagódki.

Mieszkamy w lesie zielonym.

Oczka mamy czarne, bużki granatowe,

A sukienki są zielone i seledynowe

Refren x 2

A kiedy dzień nadchodzi, dzień nadchodzi.

Idziemy na jagody, na jagody.

A nasze czarne serca, czarne serca,

Biją nam radośnie bum tarara bum!

Środki dydaktyczne:

- link do wybranego wykonania piosenki pt. Jesteśmy jagódki, czarne jagódki;
- słowniki obrazkowe w wersji polsko-rosyjskiej;
- „OK zeszyt”;
- materiały plastyczne do wykonania plakatów, wystroju sali (papier, farby, krepa, kleje, pastele, taśma klejąca etc.);
- naklejki-emotikony;
- rzutnik, plansza umocowana na statywie;
- sztalugi;
- odtwarzacz CD z głośnikiem;
- cyfrowy aparat fotograficzny;
- rekwizyty: koszyki; kwiaty; klatka z żywymi ptakami; zielone płótno (imitacja trawy); świeże jagody lub borówki, kilka słoików dżemu jagodowego wyeksponowanych na stole, rekwizyty wypożyczone np. z teatru;
- stroje postaci, np. skrzatów leśnych, króla, dwórek, krasnoludków, zwierząt jako dopełnienie dopuszcza się figurki spotykane w przydomowych ogródkach.

13. Bibliografia

Elert E., Wenda A., *Praca metodą projektu*, Warszawa: ORE (PDF, 2,1 MB, dostęp 9.09.2022).

Konopnicka M., 2020, *Na jagody*, Wrocław: Siedmioróg.

Kotarba-Kańczugowska M., b.r., *Praca metodą projektu*, Warszawa: ORE (PDF, 197 KB, dostęp 9.09.2022).

Leśniak K., Tokarz P., 2022, *BawMY się rosyjskim! Program nauczania języka rosyjskiego dla I etapu edukacyjnego*, Warszawa: ORE.

Leśniak K., Tokarz P., Wolewińska M.M., 2022, *BawMY się rosyjskim! Poradnik metodyczny do programu nauczania języka rosyjskiego dla I etapu edukacyjnego (klasy I–III szkoły podstawowej)*, Warszawa: ORE.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej, Dz. U. 2017, poz. 356 z późn. zm.

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z komentarzem. Wychowanie przedszkolne i edukacja wczesnoszkolna, Warszawa: MEN, ORE (PDF, 1781 KB, dostęp 9.09.2022).

Szyszkowska M., 2019, *Człowiek jako częśćka ludzkości*, Białystok: Kresowa Agencja Wydawnicza.

Zalecenie Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, Dz. Urz. UE 2018, C189/1.

Magdalena Wolewińska – filolog, tłumacz, nauczyciel dyplomowany. Ukończyła studia magisterskie w zakresie filologii rosyjskiej na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1994–1999), tam też ukończyła licencjat z języka czeskiego (1995–1998), na Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi licencjat z języka angielskiego (2007–2010) oraz w Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy z języka hiszpańskiego (2016–2019). Biegły sądowy – tłumacz przysięgły z języka rosyjskiego. Sekretarz redakcji czasopisma „Aspekty Filozoficzno-Prozatorskie”. Autorka tomu wierszy *Brzegami Czasu* (2020), esejów na temat literatury i edukacji, publikacji z zakresu metodyki nauczania języków obcych. Aktualnie prowadzi badania nad wpływem języka angielskiego na współczesny język polski i na inne języki słowiańskie, a także nad realizmem magicznym i aspektami egzystencjalno-aksjologicznymi w literaturze rosyjskiej. Współpracuje z Narodowym Badawczym Tomskim Uniwersytetem Państwowym (Rosja) i tamtejszym środowiskiem Polonii. Ukończyła staż w Parlamencie Europejskim w Brukseli w zakresie translatoryki, języka dyplomacji oraz funkcjonowania struktur Unii Europejskiej.